

Dagboek van evangelist Steven Jan Harkema herschreven

'Troostboek' over Openbaring actueel

■ HEILIGERLEE - „Ik heb het boek geschreven uit dankbaarheid, nu ik mag gewagen van de kennelijke zegen des Heren over ons en mijn werk.” Plechtstatige taal, die in 1953 werd geschreven door de hervormde evangelist Steven Jan Harkema. Hij werd in 1902 geboren in het Friese Tzummarum en overleed in 1988 in Winschoten. Eenentwintig jaar lang diende hij de hervormde evangelisatievereniging in Heiligerlee. Daarvoor was hij werkzaam in Oostermeer-Eestrum in Friesland en na zijn tijd in Heiligerlee nog in Wedde.

Door Jibbo Poppen

Bovengenoemde woorden staan in het begin van het 'Troostboek voor zware tijden', dat Harkema schreef ter gelegenheid van zijn 25-jarig jubileum als evangelist. Het is een dagboek over het Bijbelboek Openbaring. Tien jaar zijn zijn dood, op 17 oktober, zal er een herschreven versie van dit

dagboek uitkomen. Titel: „Troostboek voor de tijd die komt”.

Minder zwaar

„De nieuwe titel klinkt iets minder zwaar, is toekomstgericht. We hopen dat de mensen er nieuwsgierig door zullen worden”, zegt zoon Jan Harkema uit Heiligerlee. Hij en de zeven andere kinderen besloten vorig jaar om het dagboek van hun vader te laten herschrijven. „We hebben er lang over gesproken. Onze wens was eigenlijk dezelfde als die vader had: dat de inhoud van het niet gemakkelijke bijbelboek Openbaring onder de aandacht van de mensen wordt gebracht. Ook vandaag. De taal, die mijn vader bezigde, spreekt vandaag de dag niet meer aan. Maar dan nog: herschrijven? Hoe doe je dat en wie kan het doen. We hebben zelf een aantal pogingen gewaagd, maar het lukte niet. Tot we vorig jaar een artikel over het werk van Truusje Tamminga in de Elisabethbode lazen.”

Truusje Tamminga-Visser (57) woont in Leersum. Zij trok vorig jaar de aandacht van de Elisabethbode, nadat de herschreven versie van het bekende HWS-dagboek was uitgekomen. Truusje Tamminga vertelt: „Mijn man en ik hebben het in 1962 van mijn ouders gekregen en hebben er 32 jaar lang dagelijks in gelezen. Mijn man zei wel eens, als hij bepaalde begrippen hoorde: dat kun je nu niet meer zo zeggen. Bovendien sprak de oude taal onze kinderen niet meer aan. Ik vond de inhoud van de stukjes echter zeer waardevol. Toen heb ik de uitgever opgebeld en gezegd, dat ik vond dat het dagboek zou moeten worden herschreven. Eerst voelden ze er niet zoveel voor. Er werden elk jaar nog maar zo'n vijftienhonderd exemplaren van verkocht. Ze zagen het belang eigenlijk niet. Toen ik bleef aandringen zei de uitgever: Waarom probeert u het zelf niet eens. Dat heb ik meteen afgeknapt. Ik een christelijk dagboek herschrijven? Ik ben maar een eenvoudige huisvrouw met twee jaar huishoudschool. U moet daarvoor een theoloog benaderen. De uitgever bleef echter aandringen. Toen heb ik bij wijze van proef vijf stukken herschreven. De uitgever was hierover zeer te spreken en toen heb ik het hele boek bewerkt. De nieuwe versie is zeer in trek. Er worden nu gemiddeld zo'n vijfduizend exemplaren per jaar van verkocht.”

Enorme boodschap

Toen ze het boek van Harkema in handen kreeg en het had gelezen, zegde ze meteen toe-

woorden van Truusje Tamminga doorklinkt, was ook een eigenschap van evangelist Harkema. Dochter Jantje Harkema beaamt dat: „Het boek Openbaring was hem zeer lief. Hij preekte er graag uit. Hij was evangelist. Gedreven. Hij wilde het de mensen wel inprenten.”

Luid

Harkema sprak met luide stem, als hij de gemeente, die in het witte kerkje van Heiligerlee samen was gekomen, toesprak. Hij ging met zijn boodschap ook naar buiten. Sprak tijdens straatsamenkomsten. Bijvoorbeeld in de buurtschap Napels-Oost bij Heiligerlee. Jan herinnert zich: „Hij kwam wel eens hard over. Ook in onderlinge gesprekken. Als iemand daar dan iets van zei, dan antwoordde hij: maar zo staat het wel in het evangelie. Het is zwart of wit, met altijd de ondertoon van Gods liefde en genade. Dat laatste was bij hem altijd de uiteindelijke drijfveer: Gods liefde en genade verkondigen.”

Het 'Troostboek in zware tijden' is gaandeweg ontstaan. Jan zegt: „Hij heeft er op wisselende tijden aan geschreven. Op vakantie mochten we hem soms een tijdje niet storen. Dan moest er weer iets af. Hij vond Openbaring zo'n belangrijk boek, maar realiseerde zich ook dat het voor de mensen een moeilijk boek was. In de gesprekken, die hij had gevoerd hij dat de mensen het niet begrepen. Of dat de beelden in het boek hen bang maakten. Hij wilde het boek uitleggen en hij wilde duidelijk maken dat het einde der tijden, dat in



▲ Evangelist Steven Jan Harkema in een karakteristieke houding: vanaf de kansel het Woord verkondigen.

Foto: Familie Harkema

door mensen uit de eigen kring verkocht. De prijs was toen 6,90 gulden.” Jantje zegt: „De reacties waren overweldigend. Tenminste van de mensen, die de boodschap verstonden. We horen er nu nog wel mensen over praten.”

De familie Harkema hoopt dat het herschreven boek ook zijn weg zal vinden naar de

denkingen in haar eigen woorden had omschreven, had ze telkens de kern, zoals vader die bedoeld had, precies geraakt. Als vader nog had geleefd, had hij er zeker mee ingestemd.” Jan Harkema: „De actualiteit van het boek Openbaring is niet minder geworden. Ook vandaag zijn er mensen die het boek in hun

Heren over en mijn werk." Plechtstatige taal, die in 1953 werd geschreven door de hervormde evangelist Steven Jan Harkema. Hij werd in 1902 geboren in het Friese Tzummarum en overleed in 1988 in Winschoten. Eenentwintig jaar lang diende hij de hervormde evangelisatievereniging in Heiligerlee. Daarvoor was hij werkzaam in Oostermeer-Eestrum in Friesland en na zijn tijd in Heiligerlee nog in Wedde.

Door **Jibbo Poppen**

Bovengenoemde woorden staan in het begin van het 'Troostboek voor zware tijden', dat Harkema schreef ter gelegenheid van zijn 25-jarig jubileum als evangelist. Het is een dagboek over het Bijbelboek Openbaring. Tien jaar zijn dood, op 17 oktober, zal er een herschreven versie van dit

Minder zwaar

„De nieuwe titel klinkt iets minder zwaar, is toekomstgericht. We hopen dat de mensen er nieuwsgierig door zullen worden”, zegt zoon Jan Harkema uit Heiligerlee. Hij en de zeven andere kinderen besloten vorig jaar om het dagboek van hun vader te laten herschrijven. „We hebben er lang over gesproken. Onze wens was eigenlijk dezelfde als die vader had: dat de inhoud van het niet gemakkelijk bijbelboek Openbaring onder de aandacht van de mensen wordt gebracht. Ook vandaag. De taal, die mijn vader bezigde, spreekt vandaag de dag niet meer aan. Maar dan nog: herschrijven? Hoe doe je dat en wie kan het doen. We hebben zelf een aantal pogingen gewaagd, maar het lukte niet. Tot we vorig jaar een artikel over het werk van Truusje Tamminga in de Elisabethboedezelen.”

De bekende HWS-dagboek was uitgekomen. Truusje Tamminga vertelt: „Mijn man en ik hebben het in 1962 van mijn ouders gekregen en hebben er 32 jaar lang dagelijks in gelezen. Mijn man zei wel eens, als hij bepaalde begrippen hoorde: dat kun je nu niet meer zo zeggen. Bovendien sprak de oude taal onze kinderen niet meer aan. Ik vond de inhoud van de stukjes echter zeer waardevol. Toen heb ik de uitgever opgebeld en gezegd, dat ik vond dat het dagboek zou moeten worden herschreven. Eerst voelden ze er niet zoveel voor. Er werden elk jaar nog maar zo'n vijftienhonderd exemplaren van verkocht. Ze zagen het belang eigenlijk niet. Toen ik bleef aandringen zei de uitgever: Waarom probeer u het zelf niet eens. Dat heb ik meteen afgekap. Ik een christelijk dagboek herschrijven? Ik ben maar een eenvoudige huisvrouw met twee jaar huishoudschool. U moet daarvoor een theoloog benaderen. De uitgever bleef echter aandringen. Toen heb ik bij wijze van proef vijf stukken herschreven. De uitgever was hierover zeer te spreken en toen heb ik het hele boek bewerkt. De nieuwe versie is zeer in trek. Er worden nu gemiddeld zo'n vijfduizend exemplaren per jaar van verkocht.”

Enorme boodschap

Toen ze het boek van Harkema in handen kreeg en het had gelezen, zegde ze meteen toe. „De inhoud sprak mij aan. Er zit een enorme boodschap in het boek Openbaring. De werkelijkheid van het Koninkrijk van God komt er in naar voren. We kunnen als mensen niet in de toekomst kijken. Openbaring geeft ons echter wel zicht op wat nog komen zal. Dat in de vorm van een dagboek onder de mensen brengen is geweldig. Want die inhoud moet verkondigd worden.”

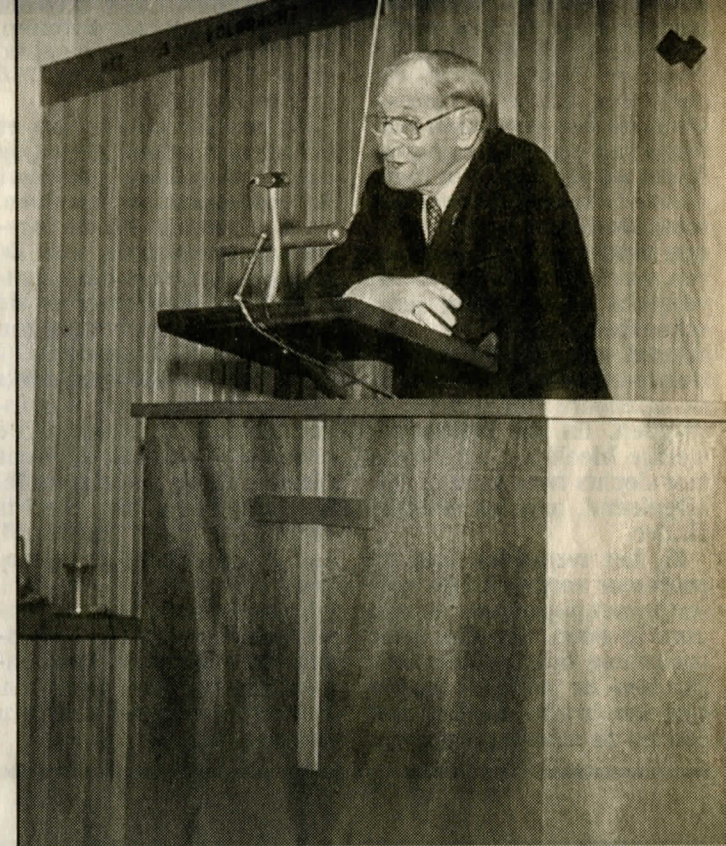
De gedrevenheid, die uit de

kema beaamt dat: „Het boek Openbaring was hem zeer lief. Hij preekte er graag uit. Hij was evangelist. Gedreven. Hij wilde het de mensen wel inprenten.”

Luid

Harkema sprak met luide stem, als hij de gemeente, die in het witte kerkje van Heiligerlee samen was gekomen, toesprak. Hij ging met zijn boodschap ook naar buiten. Sprak tijdens straatsamenkomsten. Bijvoorbeeld in de buurtschap Napels-Oost bij Heiligerlee. Jan herinnert zich: „Hij kwam wel eens hard over. Ook in onderlinge gesprekken. Als iemand daar dan iets van zei, dan antwoordde hij: maar zo staat het wel in het evangelie. Het is zwart of wit, met altijd de ondertoon van Gods liefde en genade. Dat laatste was bij hem altijd de uiteindelijke drijfveer: Gods liefde en genade verkondigen.”

Het 'Troostboek in zware tijden' is gaandeweg ontstaan. Jan zegt: „Hij heeft er op wisselende tijden aan geschreven. Op vakantie mochten we hem soms een tijdje niet storen. Dan moest er weer iets af. Hij vond Openbaring zo'n belangrijk boek, maar realiseerde zich ook dat het voor de mensen een moeilijk boek was. In de gesprekken, die hij had gevoerd hij dat de mensen het niet begrepen. Of dat de beelden in het boek hen bang maakten. Hij wilde het boek uitleggen en hij wilde duidelijk maken dat het einde der tijden, dat in Openbaring staat beschreven, voor de gelovige een bevrijding en tegelijk een nieuw begin is. Ondanks de onderdrukking, die wordt voorspeld is er geen reden om bang te zijn. Die boodschap heeft hij willen uitdragen, door middel van zijn 'Troostboek in zware tijden'. Er werden indertijd duizend exemplaren van het 'Troostboek' gedrukt door J. D. van der Veen in Winschoten. Jan Harkema: „Het boek is



▲ Evangelist Steven Jan Harkema in een karakteristieke houding: vanaf de kansel het Woord verkondigen.

Foto: Familie Harkema

door mensen uit de eigen kring verkocht. De prijs was toen 6,90 gulden.” Jantje zegt: „De reacties waren overweldigend. Tenminste van de mensen, die de boodschap verstonden. We horen er nu nog wel mensen over praten.”

De familie Harkema hoopt dat het herschreven boek ook zijn weg zal vinden naar de mensen. Gineke Harkema denkt nog terug aan de eerste proeven, die zij indertijd ontvingen van Truusje Tamminga. „We hebben er vooraf heel lang over gepraat of we het wel door haar zouden laten herschrijven. We realiseerden ons dat het dan eigenlijk vader's boek niet meer zou zijn. Toen we echter de herschreven stukken zagen, stonden we versteld. Ondanks het feit dat Truusje de dagelijkse over-

denkingen in haar eigen woorden had omschreven, had ze telkens de kern, zoals vader die bedoeld had, precies geraakt. Als vader nog had geleefd, had hij er zeker mee ingestemd.” Jan Harkema: „De actualiteit van het boek Openbaring is niet minder geworden. Ook vandaag zijn er mensen, die het een moeilijk en wellicht beangstigend boek vinden. Voor hen is het herschreven 'Troostboek' gemaakt.”

Het 'Troostboek voor de tijden die komt' zal door Truusje Tamminga worden gepresenteerd tijdens de EO-familiedag op 17 oktober. Vanaf november zal het in de winkel liggen voor de prijs van 39,95 gulden. Er kan nu al op worden ingetekend bij boekhandel De Windroos in Winschoten.

69 3-10-48